

ЕТАПИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ІТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

О.Г. Єсіна

м. Одеса, Одеський національний економічний університет

В сучасних умовах розвитку бізнес-середовища, тенденцій інформатизації, впливу глобальних інноваційних та технологічних стандартів функціонування підприємств, ефективно ведення бізнесу в Україні стає неможливим без впровадження інформаційних технологій, які спроможні забезпечити інтеграцію і комунікацію підприємств на сучасному бізнес-рівні. При цьому важливо визначити ефективність впровадження та використання ІТ на підприємстві.

Оцінка ефективності впровадження ІТ вимагає глибоких знань і аналітичних навичок для обліку повного обсягу витрат і результатів, які пов'язані з реалізацією проекту впровадження. Під ефективністю проекту впровадження ІТ мається на увазі співвідношення витрат і результатів. Під витратами

розуміються сукупні витрати на придбання, установку, настройку і підтримку програмного забезпечення, а також витрати, пов'язані з придбанням і підтримкою технічних засобів, навчанням персоналу і т.д.

Основні етапи оцінки ефективності впровадження та застосування ІТ на підприємстві, можна узагальнити в 3 етапи:

- підготовка – аналіз і оцінка вибору технології;
- впровадження – аналіз і оцінка прямих витрат та обґрунтування доцільності;
- реалізація – оцінка економічної ефективності застосування та розрахунок інтелектуальної амортизації та можливої поетапної модернізації інформаційної технології в майбутньому.

На першому етапі необхідно провести оцінку витрат на інформаційну технологію, визначити обсяг інвестицій, які необхідні для досягнення поставленої мети.

Оцінка витрат на впровадження інформаційної технології або комплексної інформаційної системи, складається із двох етапів:

- оцінки загальних капітальних та поточних витрат, пов'язаних з впровадженням і використанням ІТ;
- оцінки обґрунтованості визначеної суми.

Оцінка обґрунтованості визначеної величини витрат на проект, здійснюється двома етапами:

- порівняння витрат з середніми показниками підприємств однієї галузі;
- визначення економічної ефективності проекту [1, с. 30].

На другому етапі здійснюються розрахунок і оцінка прибутку підприємства від впровадження інформаційної технології.

Вибір методу оцінки ефективності ІТ залежить від організаційної ефективності та матеріального прибутку, отримання яких забезпечує впровадження інформаційної технології. У науковій літературі виділяють три види ефективності від впровадження інформаційної технології, а саме: пряму ефективність, якісну ефективність та стратегічну ефективність [1, 2, 3, 4].

Пряма ефективність, визначається як пряма фінансова

прибутковість, яка виникає у результаті застосування ІТ.

Якісна ефективність позначається на прибутку підприємства опосередковано, шляхом вдосконалення характеристик процесів, та покращення якісних факторів розвитку виробництва.

Під стратегічною ефективністю розуміють прибутковість, яка проявляється у довгостроковій перспективі. Наприклад, підвищення конкурентоспроможності, розширенні ринку збуту товарів, зростання вартості акцій підприємства, тощо [1, с. 32].

Різномановитість цілей впровадження та джерел окупності інформаційних технологій вимагає диференційованого підходу визначення критеріїв оцінки їх ефективності. Для проведення комплексної оцінки ефективності застосування інформаційних технологій, необхідно також враховувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів функціонування підприємства.

Оцінка поточних показників діяльності повинна передбачати порівняння отриманих результатів з середніми показниками прибутку по галузі; з показниками лідерів ринку або бажаними показниками.

Оцінка прибутку від впровадження ІТ починається з визначення джерел економічної ефективності застосування ІТ, яка залежить від функціональності обраної системи.

На завершальному етапі розраховується економічна ефективність впровадження та застосування інформаційної технології. В якості критерію показника економічної ефективності будемо використовувати загальний показник, що визначає вартість генеровану ефектом впровадженої ІТ, тобто кількісний показник приросту капіталу від застосування інформаційної технології або інформаційної системи. Такий показник, розраховується як сума чистої приведеної вартості NPV, розрахованої за методом дисконтування грошових потоків і враховує вартість ІТ, яку придбає підприємство.

Сучасні інформаційні технології потребують значних фінансових та ресурсних інвестицій, тому актуальність визначення економічної ефективності впровадження та подальшого використання, спонукають до пошуку адаптивних методів розрахунку.

Список використаних джерел:

1. Бузак Н. І. Економічна оцінка інформаційних технологій / Н.І. Бузак // Вісник ЖДТУ. – 2010. – №3(53). – С. 29-32.
2. Алгоритм оцінки економічної ефективності впровадження інформаційної технології у торгівельну організацію / Л.І. Нефьодов, Д.О. Маркозов, І.Г. Ільге // Вісник НТУ «ХП». Серія: Нові рішення в сучасних технологіях. – Х. : НТУ «ХП», – 2013. – №4 (978). – С. 55-60.
3. Кононенко И. В. Модель и метод оптимизации портфелей проектов предприятия для планового периода / И. В. Кононенко, К. С. Букреева // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2010. – № 1/2 (43). – С. 9–11.
4. Нефьодов Л. І. Інформаційна технологія підтримки прийняття рішень з управління багатонаменклатурним запасом / Л. І. Нефьодов, Д. О. Маркозов // Східно-Європейський журнал передових технологій. – 2009. – Т. 3, N 5(39). – С.28-32.